

REKENHOF – Nederlandse Kamer

Rolnummer: 15

Nummer van het arrest: 1.230.535 A2 van 23 januari 2001

ARREST

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Financiën, ..., voor wie optreedt, overeenkomstig het delegatiebewijs neergelegd op de zitting van 3 oktober 2000, ..., Gewestelijk directeur ..., en ..., ...EA Inspecteur-diensthofd ...

TEGEN:

D., gedagvaard als waarnemend ontvanger van het registratiekantoor ...

NA BERAAD WIJST HET REKENHOF VOLGEND ARREST

Gelet op de elementen van de procedure, inzonderheid:

- de rekening van de rekenplichtige, zoals afgesloten door het Rekenhof bij arrest van 10 maart 1998 (kenmerk 1.230.535 A1);
- de dagvaarding van 7 september 2000, op 20 september daaropvolgend neergelegd op de griffie van het Rekenhof en het dossier tot staving neergelegd op de griffie op 28 augustus 2000;
- de memorie van de eisende partij, neergelegd op de griffie op 28 augustus 2000,
- de memorie van de verwerende partij, neergelegd tijdens de openbare zitting van 19 december 2000.

...

Overwegende dat de vordering er volgens de dagvaarding toe strekt gedaagde te horen veroordelen tot de terugbetaling van 26.000 BEF, zijnde het bedrag van het vastgestelde tekort, alsook tot het betalen van de kosten overeenkomstig de artikelen 1018 tot 1022 en 1024 van het Gerechtelijk Wetboek;

Overwegende dat uit het onderzoek van het voorgelegde dossier is gebleken dat het tekort voortvloeit uit de verdwijning op 4 mei 1995 van het kasgeld dat, met het oog op de storting op de postrekening van het registratiekantoor, samen met een pakket briefwisseling door een medewerkster van de rekenplichtige werd afgegeven aan een loketbediende bij het plaatselijk postkantoor; dat de medewerkster evenwel heeft nagelaten de postbediende attent te maken op het feit dat het pakket de speciën ter storting bevatte en zij dientengevolge geen afgiftebewijs ontving; dat de storting niet werd uitgevoerd en een intern onderzoek bij de Post geen resultaat opleverde;

Overwegende dat eiseres van oordeel is dat verweerster geen kwijting kan worden verleend voor het geldverlies overeenkomstig artikel 67 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit omdat zij niet de nodige voorzorgen heeft genomen bij het storten van de contanten en zij zich niet kan beroepen op overmacht aangezien haar een gebrek aan toezicht en controle kan worden verweten ten aanzien van haar medewerkster aan wie zij de storting van de contanten heeft opgedragen;

Overwegende dat verweerster in een eerste middel betwist niet de nodige voorzorgen te hebben genomen bij het storten van de contanten en slechts een gebrekkig toezicht te hebben uitgeoefend op haar medewerkster, zoals de eisende partij stelt in haar memorie; dat zij aanvoert wel voorzorgsmaatregelen te hebben getroffen, in de mate dat haar daartoe van hogerhand middelen ter beschikking werden gesteld; dat er op 4 juni 1995 slechts twee personen aanwezig waren om de werking van de dienst te verzekeren en het bijgevolg zeer druk was; dat, gelet op dit gebrek aan personeel alsook op het niet voorhanden zijn van moderne betaalinstrumenten of een veilig transport van belangrijke geldsommen van en naar de Post, het een gewoonte is dat de medewerkster zich persoonlijk naar de Post begeeft om aldaar de nodige formaliteiten te verrichten; dat de medewerkster een betrouwbaar persoon is die steeds nauwgezet en plichtsgetrouw haar taken heeft waargenomen;

Dat verweerster stelt dat de verklaring waarom het ontvangstbewijs van de storting niet onmiddellijk naar het kantoor werd teruggebracht enkel en alleen moet worden gezocht in het feit dat de medewerkster op het einde van haar werkzaamheden van die dag (omstreeks 16.00u) naar de Post ging en daarna niet meer naar kantoor is teruggekeerd; dat zelfs indien het bewuste bewijs onmiddellijk naar het kantoor zou zijn gebracht, het kasgeld toch zou zijn verdwenen; dat zijzelf, zodra werd opgemerkt dat er geen afgiftebewijs voorhanden was, alles in het werk heeft gesteld om de belangen van de Staat te vrijwaren; dat zij verklaart te hebben gehandeld zoals mag worden verwacht van een normaal voorzichtige rekenplichtige die zich in dezelfde omstandigheden zou bevinden en dat haar derhalve geen nalatigheid en/of moedwil kan worden verweten;

Dat verweerster er tevens op wijst dat uit het geseponeerd strafdossier duidelijk blijkt dat het een situatie van overmacht betreft en dat de gebeurtenissen zich buiten haar wil hebben voorgedaan; dat zij trouwens in het verleden steeds zeer goede evaluatieverslagen heeft gekregen;

Overwegende dat verweerster in ondergeschikte orde aanvoert dat rekenplichtigheid een zeer zware financiële verantwoordelijkheid met zich meebrengt; dat deze instelling nog dateert uit een tijd toen de ontvangers hun eigen personeelsleden konden aanwerven, vergoeden en ontslaan; dat dit thans niet meer het geval is en de rekenplichtige dient te werken met het ter beschikking gestelde personeel, waarvan zowel kwantiteit als kwalificatie afneemt;

Overwegende dat uit de voorgelegde administratieve richtlijnen (§500) blijkt dat de storting van contanten moet worden toevertrouwd aan een betrouwbare ambtenaar en moet worden uitgevoerd vóór 15.00 uur of op een overeen te komen uur; dat die richtlijnen (§501) tevens voorschrijven dat de rekenplichtige er in elk geval over moet waken dat het ontvangstbewijs van de storting *onmiddellijk* naar het kantoor wordt teruggebracht;

Overwegende dat de omslag met contanten werd vervat in het pakket briefwisseling dat ter verzending naar het postkantoor werd gebracht; dat de medewerkster zich pas omstreeks 16.00u in het postkantoor heeft aangeboden en daarna niet naar het registratiekantoor is teruggekeerd zodat het ontvangstbewijs niet onmiddellijk naar het kantoor werd teruggebracht; dat bijgevolg de rekenplichtige evenmin onmiddellijk maar pas de volgende dag, toen haar medewerkster vaststelde dat er geen ontvangstbewijs voor de storting voorhanden was, tot actie is overgegaan; dat haar derhalve kan worden verweten dat zij niet alle voorzorgsmaatregelen in acht heeft genomen zoals voorgeschreven door artikel 67 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit;

Overwegende dat het eerste middel van verweerster bijgevolg niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat verweerster in een tweede middel vraagt aan het Arbitragehof de prejudiciële vraag te stellen in hoeverre artikel 8, vijfde en achtste lid, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof in overeenstemming is met de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde grondwet, rekening houdende met het feit dat de werknemer uit de privé-sector zich kan beroepen op de wettelijke bepalingen van artikel 18 van de Wet op de Arbeidsovereenkomsten van 3 juli 1978; dat verweerster desbetreffend verwijst naar het arrest van het Arbitragehof nr. 77/96 van 18 december 1996, teneinde een ongelijkheid in behandeling te kunnen vaststellen inzake de aansprakelijkheidsregeling van werknemers en die van ambtenaren; dat dit verschil in behandeling niet berust op een objectief criterium;

Overwegende dat zowel artikel 8, vijfde en achtste lid, van de inrichtingswet van het Rekenhof als artikel 67 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit duidelijk zijn wat de aansprakelijkheid van de rekenplichtige betreft;

Overwegende dat het verschil in behandeling van de aansprakelijkheid van een werknemer, onderworpen aan de arbeidsovereenkomstenwet, enerzijds, en van een rekenplichtige, onderworpen aan de inrichtingswet van het Rekenhof en aan de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit, anderzijds, verantwoord is aangezien het berust op een objectief criterium, namelijk de bijzondere opdracht tot beheer van openbare gelden die aan de rekenplichtige wordt gegeven;

Overwegende dat precies die bijzondere taak, waaraan dus een bijzondere verantwoordelijkheid en bewijslast is verbonden, de rekenplichtige ook onderscheidt van een niet-rekenplichtig ambtenaar, zodat de verwijzing naar het arrest nr. 77/96 van 18 december 1996 van het Arbitragehof in casu niet dienstig is;

Dat bijgevolg dit tweede middel niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat de rekenplichtige niet aantoont dat het geldverlies te wijten is aan overmacht en uit de neergelegde stukken blijkt dat zij niet alle door de verordeningen opgelegde voorzorgen heeft genomen maar tekortgeschoten is in haar plicht tot toezicht en controle;

Overwegende dat overeenkomstig artikel 8, achtste lid, van zijn inrichtingswet het Rekenhof enkel kwijting kan uitspreken indien het besluit dat er geen tekort is of indien de rekenplichtige zich kan beroepen op overmacht; dat in het andere geval de rekenplichtige wordt veroordeeld tot het aanzuiveren van zijn tekort, of, met inachtneming van de omstandigheden eigen aan het geval en meer bepaald van de mate waarin de rekenplichtige in zijn verplichtingen is tekortgeschoten, tot het slechts terugbetalen van een gedeelte van het tekort;

Overwegende dat verweerster een aantal verzachtende omstandigheden aanbrengt, namelijk gebrek aan personeel, zowel kwantitatief als kwalitatief, alsook gebrek aan moderne betaalinstrumenten en veilig geldtransport; dat de afgifte van de stukken op de Post na 16.00u is gebeurd omdat op de bewuste dag maar twee personen op het kantoor aanwezig waren en het een zeer drukke dag was geweest; dat de rekenplichtige de volgende dag - zij het niet onmiddellijk en dus volgens de richtlijnen laattijdig – alle zich opdringende maatregelen heeft genomen, namelijk verwittigen van het betrokken postkantoor en neerleggen van klacht tegen onbekenden bij de Rijkswacht; dat verweerster ook vermeldt in het verleden steeds zeer goede evaluatieverslagen te hebben gekregen; dat eisende partij ter zitting heeft verklaard verzachtende omstandigheden te kunnen aanvaarden gelet op de latere benoeming van de rekenplichtige en het verdere probleemloze verloop van haar werkzaamheden;

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

Gelet op artikel 180 van de Grondwet;

Gelet op de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, zoals gewijzigd door de wet van 3 april 1995;

Rechtsprekend op tegenspraak in Nederlandse kamer;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond in de hierna bepaalde mate;

Veroordeelt D. tot het betalen aan de Belgische Staat van de som van 13.000 BEF.

Wijst de vordering in hoofdsom voor het overige af.

Legt de kosten van de dagvaarding, ..., ten laste van verweerster.

...